

Prva elegija

Kdo, če bi kričal, bi me pa slišal med trumami
angelov? a recimo, da bi me eden od njih
kar na lepem objel: skoprnel bi ob njem,
ki biva močnejše. Kajti lepota je le
strahotnega ravno še znosni začetek
in občudujemo jo, ker se ji sploh ne zdi vredno,
da bi nas pokončala. Vsak angel je strašen.

Zato se pač potajim in pogoltnem vabljenje
temnega joka. Ah, kdo nam pač more biti
zavetje? Angeli ne, ne ljudje,
in bistre živali že opažajo,
da nismo zelo zanesljivo doma
v pojasnjenem svetu. Ostane nam morebiti
kakšno drevo na pobočju, da bi ga dan za dnem
srečevali; ostane nam včerajšnja cesta
in neka razvajena zvesta navada,
ki ji ugaja pri nas in je zato ostala in ni odšla.

O, in noč, ko veter, vesolja poln,
nam grebe obraz —, le komú, zaželena, ne bi
ostala
z rahlimi razočaranji, in tesnobno postavljena
pred samotno srce. Je zaljubljenecem lažja?
Ah, le zakrivajo si drug z drugim svojo usodo.

Kaj še ne veš? Vrzi praznino iz rok
k prostorom, katere dihamo; morda bodo ptice
skoz razširjeni zrak létale z večjo prisrčnostjo.
Da, bil si potreben pomladim. Mnoge zvezde
so ti prisojale, da si jih čutil. Vzpel
se je val iz preteklosti, ali pa,

ko si šel mimo odprtega okna,
so se ti gosli predale. Vse to je bilo naročilo.
Pa si ga zmogel? Nisi še zmeraj
raztreseno čakal, da ljubica
vse ti oznani? (Kje jo boš shranil,
ko pa pri tebi vélike tuje misli
hodijo sem in tja in ostajajo večkrat čez noč.)
Če pa te mika, poj o zaljubljenih; še zdaleč
ni zadosti nesmrtno njihovo slavno čustvo.
O zapuščenih, o tistih, ki jim skoraj zavidaš
in ki ljubijo bolj kot uslišanci. Znova in znova
začenjaj nedosegljivo čaščenje;
glej: junak se ohrani, še pogin mu je bil
le pretveza za bivanje: zadnje junaško rojstvo.
A zaljubljenca vzame trudna narava
spet vase, kot da ji manjka moči
za ponovitev. Si se zadosti spominjal
Gaspere Stampe, da bo dekle,
ki jo je ljubi zapustil, ob močnejšem primeru
davne ljubimke čutilo: da bi bila kakor ona?
Kaj ni že čas, da nam te stare muke
sad obrodijo? Kaj ni že čas, da se ljubeče
ljubljenemu odrečemo in ga v drgetu premagamo:
kot puščica tetivo, da bi zgoščena v odskoku
več bila, kakor je. Ker nikjer ni obstanka.
Glasovi, glasovi. Poslušaj srce, kot so sicer
svetniki poslušali: da jih je silni klic
vzdignil od tal; oni pa, nemogoči,
so klečali naprej, ne meneč se za to:
tako so bili čuječi. Ne, da bi moral zdaj ti
vzdržati glas *božji*, še zdaleč ne. A prisluhni
pihljanju,
sporočanju, ki ga nenehno poraja tihota.

K tebi šumi zdaj od tistih mladih mrličev.
Kjerkoli si vstopil, v cerkvah Neaplja
in Rima, mar te ni nagovarjala njihova usoda?
Ali pa plemenito pozdravil napis,
kakor nedavno plošča v Santa Maria Formosa.
Kaj bi radi od mene? tiho naj snamem
videz krivičnosti, ki včasih malo ovira
čisto premikanje njihovih svetlih duhov.

Seveda je čudno, da ne živiš več na zemlji,
da opuščaš komaj privzete navade,
da rožam in drugim obetajočim stvarim
ne prisojaš pomena človeške prihodnosti;
da nisi več, kar si bil v neskončno
plahih rokâh, in da še svoje ime
odvržeš kot strto igračo.
Čudno, da želje naprej ne želiš. Čudno,
da vse, kar si gledal v odnosih, prosto
plava v prostoru. In mrlišstvo je mučen
uk zamujenega, da bi počasi začutil
nekaj od večnosti. — Vendar živeči
grešijo, ker preveč razlikujejo.
Angeli (pravijo) često ne vejo, ali med
živimi ali med mrtvimi hodijo. Večni tok
gre skoz obe kraljestvi in nosi s seboj
vse starosti in jih v obeh preglesi.

Mi navsezadnje njim, zgodaj umrlim, več nismo
potrebni,
narahlo odvadiš se zemlje, kot nežno te mati
od prsi odstavi. A mi, ki potrebujemo
tako velike skrivnosti, ki nam pogosto iz žalosti
blažen napredek brsti —: bi mogli biti brez
njih?

Je zaman pripovedka, da je presunila glasba
ob žalovanju za Linosom prvokrat suho otrplost;
šele prestrašeni prostor, ki ga je skoraj božanski
mladenič za zmeraj zapustil, je sprožil praznino
v nihaj, ki nas zanaša in nas tolaži in nam
pomaga.

Druga elegija

Vsak angel je strašen. In vendar, gorjé mi,
pojoč vas izzivam, ker vem za vas, ptice duše,
skorajda smrtne. Kje so Tobijevi časi,
ko najsičajnejših eden je stal pred skromnimi
vratih,
preoblečen za pot, in ni bil več strašen;
(mladenič mladeniču, ki radovedno je gledal).
Če pa bi nadangel zdaj, nevarni, le za korak
stopil navzdol izza zvezd: s silnim utripom
bi nas ubilo naše srce. Kdo ste?

Zgodnji posrečenci, razvajenci stvarstva,
gorske verige, robovi jutranje zarje
vsega ustvarjenega, — pelod cvetočega boštva,
sklepi luči, hodniki, stopnice, prestoli,
prostori iz bistva, ščiti slasti, hrumi
viharno vznesenih čustev in nenadno, vsak zase,
zrcala: ki svojo odteklo lepoto
znova zajemajo v svoje obličje.

Ker mi, koder čutimo, izhlapevamo; ah mi
se izdihamo v nič; od žerjavice do žerjavice
zgubljamovonj. Nekdo nam pač reče:
da, siliš mi v kri, ta soba, pomlad
se polnita s tabo . . . Kaj hasne, ne zadrži nas,
minevamo v njem in ob njem. Pa nje, ki so lepi,
o kdo jih ustavi? Nenehno jim videz priteka
v obraz in odteka. Kot rosa od zgodnje trave
vse naše hlapi od nas, kot sopara
z vroče jedi. O kam, nasmeh? O pogled:
nov, topel val, ki beži iz srca —;

gorjé mi: saj *smo*. Ohrani veselje,
ki se vanj raztopimo, okus po nas? Prestrezajo
angeli res samo svoje, iz njih uteklo,
ali je včasih kot po pomoti zraven
še nekaj našega bitja? Smo vsaj tóliko
v njih poteze pomešani kot negotovost v obraze
nosečih žena? V vrtincu svojega vračanja k sebi
nas sploh ne opazijo. (Kako bi pač naj opazili.)

Zaljublenci bi lahko, če bi znali, sredi noči
nenavadno nam govorili. Ker se zdi, da vse nas
prikriva. Glej, drevje *je*; hiše,
ki v njih prebivamo, še stojé. Le mi
bežimo mimo vsega kot površna menjava.
In vse nas soglasno taji, kot da smo pol na pol
iz sramote in neizrekljivega upa.

Zaljublenci, vas, same sebi zadostne,
sprašujem o nas. Prijemate se. Imate dokaze?
Glejte, zgodi se, da moji roki druga drugo
opazita ali da moj ponošeni obraz
med njima najde zavetje. To je vsaj rahel
občutek. A kdo bi si upal že *biti* zavoljo tega?
Vi pa, ki ob zanosu drugega
rasete, dókler premagan
vas ne zaprosi: ne več —; ki pod rokami
si bogateje od grozdnih letin zorite;
ki včasih preminete le zato, ker se drugi
do kraja razrase: vas sprašujem o nas. Vem,
vaši dotiki so blaženi, ker ljubkovanje ne mine,
ker prostor, ki ga, nežni pokriváte,
ne kopni; ker čútíte spodaj, pod njim,
čisto trajnost. Zato si obljubláte večnost
skorajda od objema. Vendar pa, ko premagate
grozo prvih pogledov in hrepenenje ob oknu

in prvi skupni sprehòd, *enkrat* skoz vrt:
zaljublenci, ali *ste* potlej še? Ko drug drugega
vzdignete in pristavíte k ustom —: napoj ob
napoju:
o kako čudno tedaj se pivec odtegne dejanju.

Vas ni začudila na atiških stelah previdnost
človeškega giba? nista bila položena slovo
in ljubezen tako narahlo na rame, kot bi bila
iz druge snovi kot pri nas? Spomnite se, kako
brez teže počivajo roke, čeprav žari v torzih moč.
Obvladovali so se, ker so vedeli:do tod smo,
da se *tako* dotikamo, *to* je naše; močneje
stisnejo nas bogovi. A to je zadeva bogov.
Da bi še nam bila dana čista, umerjena, ozka
človeškost, naš košček plodne prsti
med reko in kamni. Ker naše srce nas, kot one,
še zmeraj presega. S pogledom pa ne sežemo več
za njim do podob, ki ga pomirjajo, ne do
božanskih teles, v katerih se, večje, kroti.

Tretja elegija

Eno je, peti o ljubici. Drugo, gorjé,
o tistem skrite m krivem rečnem bogu krvi.
Ta, ki ga ona od daleč spozna, njen fant,
kaj neki ve on o gospodu slasti, ki je v samotnem
pogosto, še preden je deklica lajšala, pogosto pa,
ko da je ne bi bilo, ah, kako nespoznaven, vzdignil
božansko glavó in klical noč v neskončen upor.
O Pozejdon krvi, o njegov strašni trizob.
O temni veter iz prsi, zavitih kot školjka.
Čuj, kako se dolbe noč in votli. O zvezde,
ne izvira od vas želja zaljubljenca
po obličju njegove ljube? Kaj ne strmi
v njen čisti obraz globoko kot čista ozvezdja?

Ah, nisi mu ti in tudi mati mu ni
loka obrvi tako nestrpno napela.
Ni se ob tebi, čuteča ga deklica, ni se ob tebi
bolj rodovitno napela ustnica ljubega.
Misliš zares, da ga tako je pretresel
tvoj rahli prihod, ti, tavanje zgodnjega vetra?
Res, strah si mu vlila v srce; a v njem so
starejše se groze podrle ob prvem dotiku.
Pokličí ga... ves nikoli ne stopi iz temnih
območij.

Seveda, hoče, uhaja; olajšan privaja se
v tvoje skrivno srce, zajema in se začinja.
Pa se je sploh kdaj začel?
Mati, ti si ga videla majhnega, ti ga začela;
bil ti je nov in ti si čez nove oči
prijazni svet razprostrla in ga branila pred tujim.

Kje so, ah, leta, ko si mu z vitko postavo
preprosto zakrila razburkani kaos?
Mnogo si mu prikrla; nočno sumljivi sobi
si odvzela nevarnost, tvoje srce, tako polno
zavetja,

je v nočni prostor priméšalo nekaj človeškega.
Nočne svetilke nisi postavila v mrak,
le v svojo bližnjo prisotnost, kot iz prijateljstva.
Nič ni zaškrtalo, česar bi ne razložila z nasmehom,
kakor da zdavnaj veš, kdaj se pódnica véde...
Poslušal je in se umirjal. Tóliko nežnosti si
premogla,
kadar si vstala; stopila visoka in v plašču
je za omaro njegova usoda in v gube zaves
se je zlila njegova nemirna prihodnost.

In on, ko je ležal, olajšan, in pod
dremotnimi vekami pretapljal sladkost
tvoje lahne prikazni v predokušeni spanec —;
zdel se je kot na varnem... A znotraj: kdo je
odbijal,

kdo je ustavljal znotraj valove izvira?
Ah, ni bilo v spečem previdnosti; spal je,
a v sanjah, v vročicah: kako je zaplaval.
On, nov in preplašen, kako je bil zapletèn,
z brstečimi viticami nótranjega življenja
že v vzorce zapreden, v dušečo rast, v živalsko
kipeče oblike. Kako se je ves predajal —.
Ljubil.

Ljubil svojo notránjost, njeno divjino,
ta pragozd, na čigar nemi podrtosti
je svetlo zeleno stalo njegovo srce. Ljubil.
Zapustil,
pognal skoz korenine nazaj v silni začetek,
kjer je bilo njegovo majhno rojstvo že preživeto.

Ljubeče se je potapljal v starejšo kri, v soteske,
kjer je počivala groza, še sita očetov. In slednja
strahota ga je poznala in mu, kot poučena,
mežikala.

Da, grozota se je smehljala... Kako da je ne bi
ljubil, ko pa se je smehljala. Ljubil jo je
pred tabo, ker je bila, ko si ga že nosila,
stopljena z vodó, ki daje lahkoto klijočemu.

Glej, mi ne ljubimo, kakor cvetje, iz enega
samega leta; v naše roké, kadar ljubimo,
vzdigne se pradavni sok. O deklica,
to: da smo *v sebi* ljubili, ne neko prihodnje bitje,
temveč neskončno kipenje; ne enega samega
otroka,

temveč očete, ki kot sesedla gorovja
počivajo nam na dnu; temveč usahlo strugo
nekdanjih mater —; temveč vso
nemo pokrajino pod oblačno ali
čisto usodo —: *to* te je, deklica, prehitelo.

In ti, kaj neki veš —, davnino
si prebudila v zaljublencu. Kakšna čustva
so se pririla iz bitij, ki so odšla. Kakšne
ženske so te tu sovražile. Kakšne mračne može
si razburila v žilah mladeniča? Mrtvi
otroci bi radi do tebe... O tiho, tiho,
stori pred njim kaj vsakdanjega, kaj
zanesljivega,
na vrt ga povedi, daj mu prevlado
noči...

Zadrži ga...